

Notat

Ole-Jakob Kvalshaug

Reindriftsavdelingen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

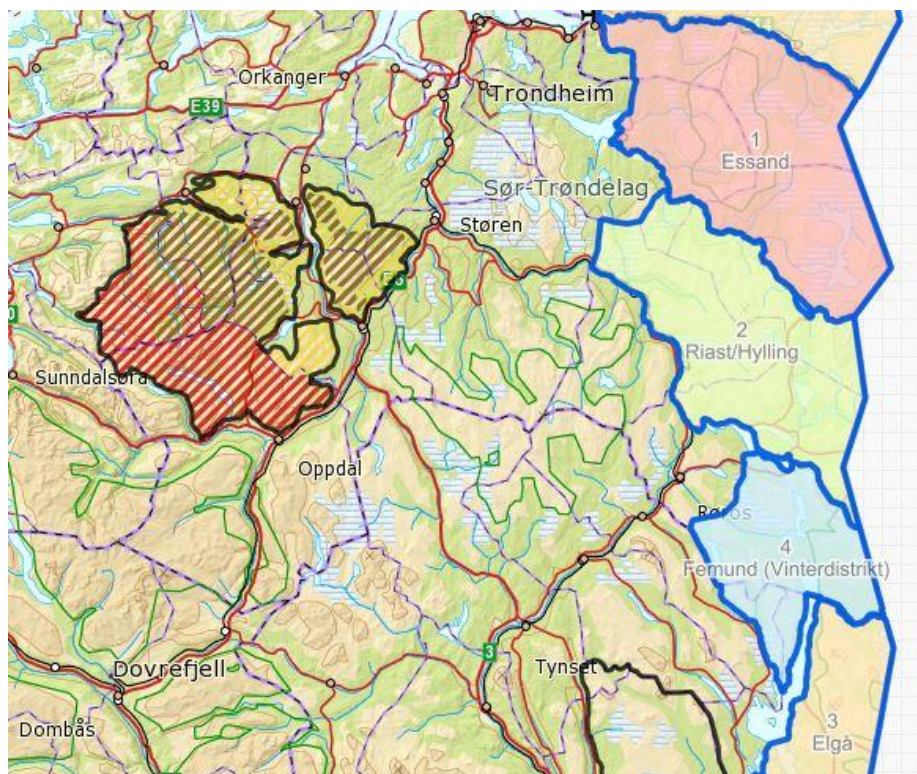
Uttalelse fra Reindriftsavdelingen v/Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, som svar på epost fra Rovviltnemnda V/Inge Hafstad 1. des. 2016

I vårt notat har vi lagt fram hva vi mener må vektlegges ved et eventuelt nytt forslag til ynglesone for jerv i Sør-Trøndelag (punkt a). Vi har ikke tatt stilling til nytt soneringsalternativ for gaupe (punkt b), da de tre avdelingene ved Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (FMST), herunder miljø, landbruk og reindrift, i stor grad er enig.

Reindrift og rovvilt i region 6

Reindriftsavdelingen ved FMST har forvaltningsansvaret for tre helårs reinbeitedistrikt innenfor region 6 (Saanti sijte, Gåebrien sijte, Trollheimen sijte), samt Fæmund sijte, vinterbeitedistriktet for Saanti sijte og Gåebrien sijte. Det søkes ikke om rovvilterstatning for Fæmund sijte, da disse inngår i Saanti sijte og Gåebrien sijte. Fæmund sijte er derfor ikke tatt med i tabellene under.

Innenfor det samiske reinbeiteområdet har FMST også forvaltningsansvaret for Svahken sijte. Svahken sijte ligger i region 5, altså sør for Røavassdraget, og grenser til region 6. Til sammen utgår reinbeitedistriktene 30 sijteandeler (familiegrupper) i Sør-Trøndelag/ Hedmark reinbeiteområde.

Figur 1. Oversikt over reinbeitedistrikt innenfor Sør-Trøndelag/ Hedmark reinbeiteområde. Trollheimen sijte er markert i svart vest på kartet.

Tabell 1. Oversikt over fastsatt øvre reintall i hvert reinbeitedistrikt, om distriktet har yngleområde for rovvilt, og i hvor stor grad yngleområdet overlapper med kalvingsområdet for distriktet.

Reinbeitedistrikt	Øvre fastsatt reintall	Sijteandeler (familiegrupper)	Yngleområde innenfor distrikt	Overlappende yngleområde og kalvingsområder innenfor distriktet
Saanti sijte	4500	9	Gaupe, jerv	Hele kalvingsområdet ligger innenfor ynglingsområdet for jerv, og store deler for gaupe
Gåebrien sijte	5200	10	Gaupe, jerv	Hele kalvingsområdet ligger innenfor ynglingsområdet for jerv, og store deler for gaupe
Trollheimen sijte	1600	5	Gaupe	Store deler av kalvingsområdet ligger innenfor ynglingsområdet for gaupe
Svahken sijte (region 5)	3000	6	Prioritert beiteområde i region 5	

Som vist i tabell 1 overlapper betydelige deler av kalvingslandet i Sør-Trøndelag med ynglingsområde for både gaupe og jerv. I Stortingsforliket fra 2011 vedrørende norsk rovviltpolitikk, står det under punkt 2.2.19 at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder og i kalvingsområder for tamrein. I forvaltningsplan for rovvilt i region 6 av 2013 har rovviltnemnda som mål å beskytte reinens kalvingsområder mot yngling av rovdyr. Reindriftsavdelingen mener at realiteten verken samsvarer med rovviltforliket fra 2011, eller med rovviltnemndas mål i forvaltningsplanen.

Tabell 2. Andel rein erstattet fordelt på skadevolder i perioden 2009-2014. data hentet fra Miljødirektoratets www.rovbase.no.

Reinbeitedistrikt	Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv	Ørn	Uspesifisert
Saanti sijte	24 %	40 %	0 %	0 %	19 %	17 %
Gåebrien sijte	16 %	44 %	0 %	0 %	25 %	15 %
Trollheimen sijte	1 %	48 %	0 %	0 %	36 %	15 %
Svahken sijte	3 %	1 %	1 %	8 %	2 %	85 %
Gjennomsnitt	11 %	33 %	0 %	2 %	21 %	33 %

Tall på utbetaling av erstatning for tap av rein til rovvilt viser at jerv er den desidert største skadevolderen på rein i Sør-Trøndelag/ Hedmark reinbeiteområde, etterfulgt av gaupe (tab 2). Tabellen over viser samtidig at Svahken sijte, som er prioritert beiteområde innenfor region 5, har betydelig lavere andel rein erstattet fordelt på skadevolder jerv og gaupe.

Yngleområde for jerv i Sør-Trøndelag

I forvaltningsplanen for region 6 er det mål om 3 ynglende jerv i følgende område i Sør-Trøndelag:

Holtålen, Tydal og Røros kommuner samt deler av Selbu (øst for fylkesvei 963 og nord for Nea) og Midtre Gauldal kommuner (fra kommunegrensen mot Holtålen

på Korsfonnfjellet langs nasjonalparkgrensen til Forollhogna nasjonalpark og til Kåppårtjønna). Videre i direkte linje fra Kåppårtjønna til kommunegrense mot Rennebu/knekkpunkt nasjonalparkgrense.

Det er ikke mål om yngling i Oppdal og Rennebu kommuner pga. av stor sauetetthet og forholdsvis små muligheter for gjennomføring av effektive forebyggende tiltak.

Forollhogna:

Reindriftsavdelingen merker seg at det er press på å ta ut Forollhogna som yngleområde for jerv, med begrunnelse i mindre kunstige forvaltningsgrenser og bedre samordning av jerveforvaltningen, i og med at Hedmarkssiden av Forollhogna er prioritert beiteområde i region 5.

Å ta ut Forollhogna, et villreinområde, som yngleområde for jerv, vil være svært ugunstig for reindriften. Samtidig er det paradoksalt at jerven ikke skal yngle innenfor en nasjonalpark og et villreinområde hvor man i utgangspunktet etterstreber å opprettholde et intakt høyfjellsøkosystem.

Ved å redusere yngleområdet areal, samtidig som man opprettholder antall ynglinger i regionen, vil man tilrettelegge for et større rovviltpress inn i reindriftens områder. Dette gjelder spesielt for kalvingsområdene i Saanti og Gåebrien sijte, hvor yngleområdet for jerv overlapper 100 % med kalvingsområde for reinbeitedistriktene.

Byrdefordelingsprinsippet må ligge til grunn ved soneinndeling av jerveynglinger. Dvs. at begge utmarksbeitenæringer, både tamreindriften og saunæringen, må dele på byrden ved å ha ynglinger av jerv innenfor sine områder. Ved å ta ut Forollhogna som yngleområde for jerv vil man i realiteten tillegge store deler av byrden på reindriftsnæringen.

Dersom Fylkesmannen signaliserer at vi vil ta ut Forollhogna som yngleområde, kan det tolkes dit hen at Fylkesmannen prioriterer den ene næringen over den andre. Vi vil her minne om at reindriften er en svært viktig grunnstein for den samiske kulturen, spesielt i de sørsamiske områdene. Norge er forpliktet til å ivareta den samiske urbefolkning og deres språk, kultur og næring i henhold til ILO-konvensjon 169. ILO-konvensjonen har som internasjonal forpliktelse forrang foran Bern-konvensjonen. I forvaltningsplanen har rovviltneemnda selv nevnt at de er bekymret for den sørsamiske tamreindriften, og de store tapene de opplever.

Reindriftsavdelingen kan gå med på at Forollhogna tas ut som yngleområde, bare dersom en av de to vilkårene i kulepunktene under blir innfridd:

- Antall ynglinger i Sør-Trøndelag reduseres til 2 stk.
- Forollhogna erstattes med et tilsvarende areal som ikke overlapper med reinbeiteområdet, eller som ikke grenser til kalvingsland. Eksempelvis Dovrefjell (Oppdals-delen) eller områdene mellom E6 og RV. 3 sør for Innset.

Hva reindriftsavdelingen mener man må vektlegge ved nytt soneringsalternativ for jerv:

- Større fokus på kalvingsområdene for reindriften iht. rovviltforliket og rovviltneemndas målsetning. Herunder at man tilrettelegger for mindre overlapp mellom kalvingsområde og yngleområde for jerv, eller mer effektivt uttak av skadedyr innenfor kalvingsområdene.
- Byrdefordelingsprinsippet.
- Opprettholder Trollheimen som prioritert beiteområde.
- Forvaltningsmessig er det fordelaktig om man kunne unngått kunstige forvaltningsgrenser for jerv. Samtidig ser vi at dette blir vanskelig i større sammenhengende fjellområder, hvor man samtidig skal redusere konfliktnivået mellom beitenæringene og rovvilt. Både Forollhogna, Femundsmarka, Flensmarka og Bringen-området i Selbu har de samme forvaltningsmessige utfordringene.